

ਆਰਥਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਕਮੇਟੀ

ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ "ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਖੇਤਰ (ਐਸਸੀਬੀਟੀਐੱਸ) ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਕੀਮ" ਦੀ 2017-18 ਤੋਂ 2019-20 ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ

Posted On: 20 DEC 2017 5:10PM by PIB Chandigarh

Cabinet approves "Scheme for Capacity Building in Textiles Sector (SCBTS)" for the period from 2017-18 to 2019-20

ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ "ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਖੇਤਰ (ਐਸਸੀਬੀਟੀਐੱਸ) ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਕੀਮ" ਦੀ 2017-18 ਤੋਂ 2019-20 ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ

ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਮੁਹਾਰਤ ਵਿਕਾਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਵੈਲਯੂ ਚੇਨ ਨੂੰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਪਿਨਿੰਗ ਅਤੇ ਵੀਵਿੰਗ ਵਰਗ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਸਕੀਮ ਦਾ ਨਾਂ "ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਖੇਤਰ (ਐਸਸੀਬੀਟੀਐੱਸ) ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸਕੀਮ" ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ 2017-18 ਤੋਂ 2019-20 ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ 1300 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰੱਖੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹੁਨਰ ਯੋਗਤਾ ਢਾਂਚਾ (ਐਨਐਸਕਿਊਐੱਫ) ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਕੋਰਸ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਫੰਡਿੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਉਦਮਤਾ ਮੰਤਰਾਲਾ (ਐਮਐਸਡੀਈ) ਵੱਲੋਂ ਨੈਟੀਵਾਈ ਕੀਤੇ ਆਮ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਲੇਸਮੈਂਟ ਆਧਾਰਿਤ ਹੁਨਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਕਿ ਸਨਅਤ ਦੇ ਸੰਗਠਤ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣਾ, ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਖੇਤਰੀ ਡਵੀਜ਼ਨਾਂ / ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅੱਪਗ੍ਰੇਡੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਭ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਹੁਨਰ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ —

1. ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਸਨਅਤ / ਯੂਨਿਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਤਾਂ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।
2. ਉੱਘੇ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਸੰਸਥਾਨਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਸਨਅਤ / ਯੂਨਿਟਾਂ ਨਾਲ ਪਲੇਸਮੈਂਟ ਸਮਝੌਤੇ ਕੀਤੇ ਹੋਣਗੇ।
3. ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਮੰਤਰਾਲਾ / ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਸਨਅਤ / ਯੂਨਿਟਾਂ ਨਾਲ ਪਲੇਸਮੈਂਟ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਕੀਤੇ ਹੋਣਗੇ।

ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਨੀਤੀ ਮੋਟੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਪਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ -

- A) ਹੁਨਰ ਟੀਚੇ, ਕੰਮ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਹੁਨਰ ਅਤੰਤਰ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਂਟਰੀ ਲੈਵਲ ਕੋਰਸਾਂ, ਅੱਪ ਸਕਿੱਲਿੰਗ / ਰੀ ਸਕਿੱਲਿੰਗ (ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ, ਮੈਨੇਜੀਰੀਅਲ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ, ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੇ ਅਭਵਾਸ ਕੋਰਸ ਵਗੈਰਾ) ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੇਸ਼ਗੀ ਲਰਨਿੰਗ (ਆਰਪੀਐੱਲ) ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ, ਟ੍ਰੇਨਰਾਂ ਦੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ, ਉਦਮਤਾ ਵਿਕਾਸ ਵਜੋਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਅ) ਸੈਗਮੈਂਟ / ਕੰਮ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਨਰ ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਸਨਅਤ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
- A) ਵੱਖ ਆਧਾਰਿਤ ਮਾਨੀਟ੍ਰਿੰਗ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਸ) ਰਵਾਇਤੀ ਖੇਤਰਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੱਥ ਖੱਡੀ, ਪਟਸਨ, ਰੇਸ਼ਮ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਖੇਤਰੀ ਡਵੀਜ਼ਨਾਂ / ਸੰਗਠਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਉਦਮਤਾ ਵਿਕਾਸ ਲਈ 'ਮੁਦਰਾ' ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ।
- ਹ) ਨਤੀਜੇ ਮਿਣਤੀਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਫਲ ਟ੍ਰੇਨੀਆਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਇਜ਼ਾ ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਸਰਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਕ) ਘੱਟੋ ਘੱਟ 70% ਸਰਟੀਫਾਈ ਟ੍ਰੇਨੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਪਲੇਸਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਟ੍ਰੈਕਿੰਗ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਖ) ਸੈਕਟਰ ਪੋਸਟ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਪੱਧਰ ਵਧੇਰੇ ਹੋਣ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਭਾਈਵਾਲ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ (ਬਚਾਅ, ਰੋਕ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਨ) ਕਾਨੂੰਨ, 2013 ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਹੀ ਇਸ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਫੰਡ ਵਗੈਰਾ ਹਾਸਲ ਹੋ ਸਕਣਗੇ।

ਇਹ ਸਕੀਮ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਹਾਤੀ, ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਖੇਤਰ, ਐਲਡਬਲਿਊਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ, ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਗੈਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਨਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਜਿਕ ਗਰੁੱਪਾਂ, ਐਸਸੀ, ਐਸਟੀ, ਅੰਧਾਂ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਾਜ਼ੁਕ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸਕੀਮ ਕਪੜਾ ਮੰਤਰਾਲਾ ਵੱਲੋਂ 12ਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਦੌਰਾਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 10 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 70% ਔਰਤਾਂ ਸਨ। ਕੱਪੜਾ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਇਸ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਵਧੇਰੇ ਮਹਿਲਾਵਾਂ (ਤਕਰੀਬਨ 70%) ਨੂੰ ਇਸ ਅਧੀਨ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੋ ਰੁਝਾਨ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ।

ਇਸ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 10 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਹਾਰਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਸਰਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 1 ਲੱਖ ਰਵਾਇਤੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ।

